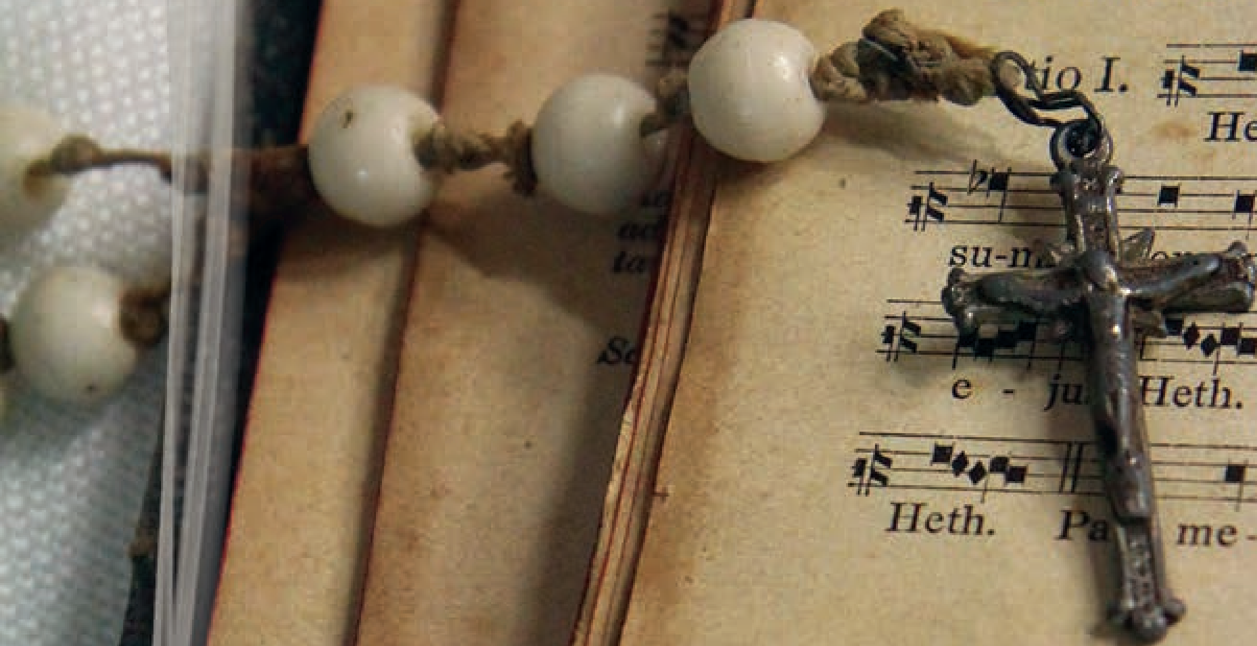22. god. 2. broj
2020. g.

ZORNICA
nova

„Gdje su dvojica ili trojica sabrana radi mene, tu sam ja među vama.”
(Mt. 18, 20)

„Adrianskoga mora sirena" – „Baranja – Život na rubu"

2020. je godina godišnjica, naredne tri povezuju mađarski i hrvatski narod

Jan Thomas: Portret Nikole Zrinjskog

NIKOLA VII. ZRINSKI je rođen 1. svibnja 1620. u Gornjem Kuršancu kod Čakovca, zbog čega ga nazivaju i Čakovečki. Praunuk je sigetskog junaka Nikole Šubića Zrinskog. U Tridesetogodišnjem ratu (1618.-1648.) pokazuje veliko junaštvo pa je 1647. godine imenovan generalom svih Hrvata, nakon čega je na zasjedanju Hrvatskog sabora u Varaždinu postavljen za bana. Stručnjaci ga nazivaju velikim pjesnikom koji je cjelokupnim svojim životnim i književnim djelom podigao sebi veličanstveni spomenik u hrvatskom i mađarskom narodu i zadužio sve buduće naraštaje. „Adriai Tengernek Syrenaia", napisana na mađarskom 1651. godine, koje se smatra najboljim djelom mađarske barokne književnosti.

Sin valpovačkog čizmara **MATIJA PETAR KATANČIĆ** rođen je 1750. godine u Valpovu. Osnovno je obrazovanje stekao u rodnome gradu, a nastavio u Pečuhu, Budimu i Baji. U Baču je završio franjevački novicijat, a teološki i filozofski studij u Osijeku. Kao gimnazijski je profesor služio u Osijeku i Zagrebu, a kao sveučilišni u Budimu. Proučavao je hrvatsku povijest braneći tezu da su Hrvati autohtoni na svome tlu jer su i stari Iliri bili Hrvati (In veterem Croatorum patriam indigatio psihologica, Zagreb, 1790.).

4. lipnja, prije 100 godina potpisan je Trianonski sporazum, time je Baranja podijeljena na mađarsku i na hrvatsku. Tim je povodm ispred crkve sv. Petra i Pavla između sela Topolje i Gajić, predstavljena knjiga Luke Jakopčića **„BARANJA – ŽIVOT NA RUBU".** Događaj je počeo u 16.30 sati, točno u vrijeme 1920. godine u Versaillesu potpisan Trianonski mirovni ugovor kojim je ovaj djelić Ugarske, poznat kao „Dravski trokut", temeljem etničkog načela pripojen tadašnjem Kraljevstvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

Izvor: internet

Odabrala Milica Klaić Tarađija

IZ SADRŽAJA:

„Srce Isusovo dobrote i ljubavi puno!" 3

Svećenik i mučenik ispovjedne tajne – Sveti Ivan Nepomuk 4

„Kraljice neba, raduj se!" 6

„Pomicanje Božje namisli o braku i obitelji" 6

Sveti papa Ivan Pavao II. 8

„Zajedno za Zagreb" 9

Predstavljamo rad Povjerenstva Pečuške biskupije za hrvatske vjernike 10

Himna svih Hrvata u Mađarskoj 12

Duhi u Undi 13

Pandemija i vjerski programi Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj 15

Zaboravljeno hodočasno mjesto – Maraza 16

Gospa u Suncu 17

Kutak za narodnu književnost 17

Dobitnici nagrada i priznanja Hrvatskoga društva katoličkih novinara 2020. 18

„Evo, Bože, kruha, vina" 19

Tebe, Boga, hvalimo,
vjerno ispovijedamo,
Vječnog Oca slavimo,
složnim glasom pjevamo:
na nebesi anđeli,
štujute s arkanđeli!

Kerubini složno svi
Duboko se klanjaju,
Serafini smjerno ti,
Jednoglasno pjevaju:
Svet, svet, svet je Gospod Bog,
Kralj preslavni puka svog!

Naslovnica i omot: Akoš Kolar i Tomislav Tarađija

Stručni savjetnik: vlč. Ladislav Ronta
Fotografije: Akoš Kolar, Lilla Trubić, Marija Fülöp Huljev
Omot: Akoš Kolar i Tomislav Tarađija
Priprema za tisak i tisak: Croatica
Urednica: Milica Klaić Tarađija
Osnivač i nakladnik: Zaklada Zornica
Adresa uredništva: 7639 Kökény, Kossuth Lajos 10/b.
Mobitel.: 06/30/4110461
E-mail: zornicanova@gmail.com, milica40@freemail.hu

HU ISSN 0866-5788

Čitajte nas iz tjedna u tjedan na portalu zornicanova.hu

Támogatók:

„Srce Isusovo dobrote i ljubavi puno!“

iz litanije o Presvetom Srcu Isusovu
„O Srce pričisto, gdi božja Rič misto uze, obljubljeno, neoskrvnjeno!“

(Novi vinac andjeoski, Bp. 1925.)

Svećenici kod oltara prošle godine

Nekada su u svakoj kući, gdje je živio pobožni hrvatski puk, zidove tkzv. „prednje ili čiste sobe“ krasile slike Presvetog Srca Isusova i Marijina. Štovanje tih srdaca kod Hrvata iz Podravine očitovalo se i „bučurom“ kod zovnika u danas već opustjelom naselju pokraj rijeke Drave, Drvljancu, uvijek na dan svetkovine. Mnogi su krenuli pješice „bentom“, nasipom s barjacima, uz pjesmu i molitvu iz pravca Martinca ili Starina. Pobožnost Srca Isusova slavljena je, slavi se generacijama, a da se vjerojatno malo zna o porijeklu slavlja, o sv. Margareti Alacoque (čitaj: alakok), pouzdanici i glasnici porukâ Srca Isusova koja ovako formulirala svoju odanost prema Isusovom Srcu:

Ja darujem i posvećujem Presvetom Srcu Gospodina našega Isusa Krista svoju osobu i život, svoja djela, muke i patnje, da od sada svim svojim bićem samo njega ljubim, štujem i slavim. Ovo je čvrsta moja volja da budem sav njegov i da sve činim njemu za ljubav, odričući se cijelim srcem svega, što bi njemu moglo biti mrsko. Tebe, dakle, Presveto Srce, odabirem za jedini predmet svoje ljubavi, za zaštitnika svoga života, za osiguranje svoga spasenja, za lijek protiv svoje slabosti i nestalnosti, za naknadnika svih pogrešaka svoga života i za svoje sigurno utočište na času smrti. O predobro Srce, ti budi moje opravdanje pred Bogom, svojim Ocem, i odvrati od mene zaslužene udarce njegove srdžbe. O Srce puno ljubavi, u tebe stavljam sve svoje ufanje, jer se bojim svega od svoje zloće i slabosti, a nadam se svemu od tvoje dobrote. Uništi, dakle, u meni sve, što bi moglo biti neugodno i protivno. Neka se tvoja čista ljubav tako utisne u moje srce, da nikada ne zaboravim na te i da se nikada ne odijelim od tebe. Zaklinjem te tvojom neizmjernom dobrotom, daj da moje ime bude u tebi upisano, jer ja hoću, da moja sreća i slava bude u tom da živim i umrem kao tvoj rob. Amen.

https://ika.hkm.hr/

Ove, 2020. godine se i Srce Isusovo slavi ponaosob, doma, u samoći ili u nadasve malom društvu, bez onog snažnog osjećaja zajedništva i jakosti koje izviru iz istodob izgovorenih riječi molitve i pjesme. Mjestance, ovaj put pusto, čeka 2021., naime državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj, koje je trebalo biti kod zvonika, prolongira se za slijedeću godinu. Drvljance su napustili njegovi stanovnici još davno, no ono godišnje jednom oživi u mjesecu lipnju, i okupi sve Podravce, ma gdje oni bili, da poslušaju riječ Božju od onih svećenika koji su rodom iz podravskih naselja, Starina, Martinca, Novog sela, te gostiju iz Hrvatske, ponekad i biskupa.

Sličica iz Drvljanaca

Pjesnik Josip Gujaš Džuretin Drvljance opisuje u svojim lirskim stihovima predosjećajući kobnost, neizvijesnost, neku stalnu prijetnju. Pjesnik intuitivno osjeća opasnost. Ovdje, kako piše, od vajkada prijeti čas vihora, gdje se mještani klečući mole Bogu da bi ih obranio od opasnosti koja im prijeti. Pjesnikova genijalnost, njegovi predosjećaji, vizija nažalost obistinila se, iako na drugi način, ali krajnji ishod bio bi isti. Gujaš sliku vizije u jezičnoj snalažljivosti zbijeno i slikovito donosi, slikovito opisuje vrebajuću opasnost!

Vihor u Drvljancima
(uspomena)

Ovo se selo
već vjekovima skriva
u naručju šuma
Drveće ga i danas štiti od vihora
Granje puca
šumi rijeka
vihor
Stare kuće-zbijanke škripe na vihoru
a njihove gazdarice
uplašene
klečuć
mole se Bogu

Iz napisa Đure Frankovića:
Poremećena idila u zagrljaju drveća – Drvljanci – selo za rekreaciju

Svećenik i mučenik ispovjedne tajne - Sveti Ivan Nepomuk

On je dragocjenost za Katoličku crkvu. To je ono što Crkvu čini svetom i privlačnom. Po mučeništvu se uvećavao broj kršćana. Tajne su danas jedva poznate. Sve je na vidjelu. Sve treba biti dostupno građanima. Nema tajne ni bračne, ni roditeljske, ni mladenačke. Jedino ima tajni nekih napitaka i začina. Zanimljivo da se dobro čuvaju.

Zato je dobro aktualizirati sv. Ivana Nepomuka. Baš je divan i hrabar svećenik. Bio je zaposlenik i ispovjednik u kraljevskom dvoru. Unatoč tom prestižnom mjestu ostao je vjeran svome svećeništvu, svojoj Crkvi, a poglavito sakramentu sv. ispovijedi. Nije se dao prodati ni kupiti za sitne judine škude. Sveti Ivan nas opominje da pazimo na svoj jezik, ali i uši. Onaj koji ogovara čini tri zločina kaže sv. Bernard. Onaj koji ogovara i onaj koji sluša ogovaratelja imaju u sebi dva đavla, jednog na usnama, a drugog na ušima. Ogovaranje je pravo ubojstvo. To je protiv časti i ugleda svoga bližnjega. „Proklet bio došaptivač i klevetnik jer uništava mnoge koji su živjeli u miru. (Sir. 28,18.)

Sveti Ivan Nepomuk (Jan Nepomucky), češki mučenik, rođen je oko 1345., u češkom trgovištu Pomuku (kasnije Nepomuku), u Pizenskom kraju, kao Jan Velfin, sin mjesnog suca. Godine 1370. postao je klerik praške nadbiskupije i javni bilježnik, a 1380. zaređen za svećenika i postavljen za župnika u Pragu. Teologiju je svršio u Pragu, a crkveno pravo doktorirao u Padovi. Kanonik, prijatelj nevoljnika, glasoviti propovjednik, obratio je tisuće izgubljenih duša i 1389. postao generalni vikar praškog nadbiskupa kojega je zastupao 1389. pred kraljem Vaclavom. Suprotstavio se kralju koji se miješao u crkvene poslove i nasilno htio prisvojiti crkvena dobra.

Ivan je na dvoru kod kralja radio kao savjetnik i odvjetnik siromašnih. Kod njega se ispovjedila i kraljica, koju je savjetovao da strpljivo podnosi teški karakter svoga supruga. No prema legendi, upravo ta kušnja odanosti Bogu i sakramentu svećeništva koštala ga je glave. Naime , kralj je tražio da mu Ivan otkrije što kraljica govori za vrijeme ispovjedi, on je to uporno odbijao. Zbog toga je zatvoren u tamnicu, a na koncu ubijen 20. ožujka 1393. Prva verzija kaže da su mu tijelo zapalili, zavezali za kotač i bacili s mosta u rijeku Vltavu u Pragu. Legenda kaže da je upravo iz mjesta gdje je bačen iz rijeke počela izvirati čudesna svjetlost.

Druga verzija kaže: Monasi su izabrali novog opata u osobi monaha Olena, a Ivan Nepomuk po nadbiskupovoj odredbi, a protiv kraljeve volje ga potvrdio 7. ožujka 1393. za novog opata. Kralja je to razljutilo pa je zatvorio Nepomuka i neke druge svećenike. Svi su oni bili podvrgnuti mučenju u kojem je sudjelovao i sam kralj s bakljom u ruci. Ipak su pušteni na slobodu pošto su prije prisegnuli da će o svojoj torturi šutjeti. Iznimka je bila s Ivanom Nepomukom. On se kralju, valjda zbog svoga velikog ugleda, činio najopasnijim. Zato ga je kralj u noći 20. ožujka 1393. s glasovitog mosta Karla V. dao baciti u Vltavu, tako Ivan pogibe kao mučenik. Tijelo mu je pronađeno i pokopano najprije u crkvi Svetog Križa uz rijeku, a kasnije preneseno u katedralu Sv. Vida u Pragu. Hodočasnici se u toj divnoj gotskoj katedrali u njezinoj desnoj lađi mogu svakodnevno pomoliti na svečevu grobu na kojem piše: Iohannes de Pomuk.

Proglašen je mučenikom kao branitelj Crkve i čuvar ispovjedne tajne. Na mnogim mostovima srednje i istoče Europe često se nalazi kip svetog Ivana Nepomuka, sveca koji drži prst na ustima, kao simbol vrijednosti šutnje i dužnosti čuvanja povjerene mu tajne. Družba je Isusova u XVIII, kada je bila mnogo klevetana, sv. Ivana Nepomuka dugo vremena častila kao svog drugotnoga zaštitnika. Kad su svečev grob nakon skoro 300 godina otvorili 1719.utvrdili su da mu je jezik ostao potpuno sačuvan.

Blaženim ga je proglasio 1721. papa Inocent XIII., a svetim 1729. papa Benedikt XIII. u Lateranskoj bazilici u Rimu. Zazivaju ga kod kleveta, poplava, odavanja tajni, graditelja mostova, mlinara, voda. Mnoge su ga župe uzele za svoga zaštitnika i u hrvatskim krajevima; Stupnik-Lučko, Vukovar, Beli Manastir, franjevački samostan u Slavonskom Brodu ima nišu kojoj je kip Svetog Ivana Nepomuka, Hodošan kod D. Kraljevca, Glina, Tounj, Saborsko, Gospić, Vrbovsko, Omiš, Kaštel Sućurac, Metković, Rakitno kod Posušja, Gibarac kod Šida, Putinci kod Rume, Ratkovo kod Odžaka, Horgoš kod Kanjiže, Zrenjanin. U Mađarskoj je crkva u Starinu posvećena Svetom Ivanu Nepomuku.

Crkva njegov blagdan slavi 16. svibnja. Vrijednote koje je živio i za koje je umro i danas su jednako vrijedne. Po primjeru sveca „šutnje“ stavimo si ponekad sami prst na usta, jer šutnja donosi više ploda nego bezbroj nepromišljeno izgovorenih riječi.

Molitva Svetom Ivanu Nepomuku

O Bogu čudesan mučeniče i veliki sveče, slavni sveti Ivane, koji si po zlom nalogu češkog kraja Vaclava IV. mnogo muka pretrpio, no usprkos svemu nisi otkrio kraljičine tajne u svetoj ispovjedi izrečene, nego si bačen s praškog mosta u Vltavu, gdje ti je tijelo potonulo i pojavilo se noću označeno nebeskim sjajem, te je zbog tvoje nevinosti i svetosti, priznanjem cijele Crkve i naroda s poštovanjem pokopano u praškoj crkvi.

http://adria.fesb.hr/~zcuric/sfilip/10Crkvi/tekst/Ist/SvIvanNepom.htm

Tebe, koji si održao tajnu svete ispovjedi i na tako čudesan način ostavio sjećanje na ovu od Boga dobivenu milost, s velikim pouzdanjem molimo, izmoli da se Božji gnjev usmjeren na nas otkloni od nas, da On zaslužene kazne za naše počinjene grijehe, poplavu, kugu, glad, ratove i druge tjelesne i duševne opasnosti milostivo od nas ukloni i da mi pred smrt iskrenim pokajanjem u ispovjedi i pokorom, svetim završetkom našega života, u vječni život uđemo.

Poslušaj, Bože, naše molitve, koje ti upućujemo u spomen na svetog Ivana Nepomuka, i daj po njegovim zaslugama i zagovoru od svakog zla spašeni budemo i u vječnost dospijemo. Amen.

Litanije svetog Ivana Nepomuka

Gospodine, smiluj se! Gospodine, smiluj se!
Kriste, smiluj se! Kriste, smiluj se!
Gospodine, smiluj se! Gospodine, smiluj se!
Kriste, čuj nas! Kriste, čuj nas!
Kriste, usliši nas! Kriste, usliši nas!
Oče nebeski, Bože, smiluj nam se!
Sine, otkupitelju svijeta, Bože, smiluj nam se!
Duše Sveti, Bože, smiluj nam se!
Sveto Trojstvo, jedan Bože, smiluj nam se!
Sveti Ivane, moli za nas!

Sveti Ivane, koji si radije podnio svaku bol i mučenje, nego otkrio i najmanji grijeh iz svete ispovijedi, moli za nas!

Sveti Ivane, koji si se svjesno pripremao za mučeničku smrt, moli za nas!

Sveti Ivane, koji si radi očuvanja tajne svete ispovijedi u Vltavu bio bačen, moli za nas!

Sveti Ivane, čije se tijelo na površini vode pojavilo i blistalo nebeskim sjajem, moli za nas!

Sveti Ivane, na čijem su se grobu dogodila mnoga čudesa, moli za nas!

Sveti Ivane, na čije su se propovijedi i svjedočenje mnogi obratili, moli za nas!

Sveti Ivane, Česima i svima koji Boga štuju i od Njega pomoć traže čudotvorče i zagovorniče, moli za nas!

Kip sv. Ivana Nepomuka u Mohaču

Sveti Ivane, neraspadnutoga jezika čuvaru od zaraze ogovaranja i klevetanja, moli za nas!

Sveti Ivane, zaštitniče od svih zaraznih bolesti i korona virusa, moli za nas!

Sveti Ivane, koji si bio spreman za svoju Crkvu umrijeti, moli za nas!

Sveti Ivane, koji si uvijek bio spreman čuvati ugled i dostojanstvo bližnjega, moli za nas!

Sveti Ivane zaštitniče od zlih i klevetničkih jezika, moli za nas!

Moli za nas slavni Ivane od Nepomuka.

Da dostojni postanemo obećanja Kristovih.

Pomolimo se:

Po primjeru sv. Ivana nauči nas; ne klevetati, ne lagati, ne ogovarati i čuvati obraz i ugled bližnjega svoga.

Bože, poslušaj naše smjerne molitve koje ti upućujemo na spomen sv. Ivana Nepomuka i daj da po njegovim zaslugama i zagovoru budemo spašeni od svakoga zla i zadobijemo vječni život, po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Marko Bubalo, svećenik u miru

„Kraljice neba, raduj se!“

E-misa iz kukinjske crkve

Foto: Timea Šakan Škrlin

Bez vjernika je snimljena misa u uskrsnom vremenu u utorak, 21. travnja 2020. godine u kukinjskoj crkvi. Na molbu urednice Hrvatske kronike Timee Šakan Škrlin, koja je upućena biskupskom povjereniku za vjernike hrvatskog materinjeg jezika Pečuške biskupije, Augustinu Darnaiju, slavlje je organizirano uz suglasnost mjesnog župnika Ferenca Kövesija. Svetu misu je predvodio vlč. Gabrijel Barić uz koncelebraciju vlč. Darnaija. Poslanicu i molitvu vjernika je čitala sakristantica Marica Mali, na orguljama je svirao Mikloš Đuradinović iz Szentlőrinca, a u pjevanje su se uključile: urednica Timea Šakan Škrlin i suradnica Hrvatskog povjerenstva Milica Klaić Tarađija. Nakon mise je izjavu dao vlč. Darnai, istaknuvši svoje zadovoljstvo što je za ovaj čin izabrana crkva posvećena sv. Ani, i u naselju koje pridaje veliki značaj čuvanju hrvatske materinske riječi. Misa je emitirana u srijedu, 29-og travnja na televiziji Duna i Duna World.

„Pomicanje Božje namisli o braku i obitelji“

Piše vlč. Ladislav Bačmai

Prije devet godina je preuzeo vodstvo Pečuške biskupije dr. György Udvardy, (sadašnji vespremski nadbiskup). Za njega je bilo jako važno da dobro upozna biskupiju, da se temeljito informira i nakon brojnih razgovora odredi smjernice daljnjeg djelovanja. A da je za njega izuzetno važan bio rad s obiteljima i bračnim parovima, potvrđuje da je odmah, na početku svoje službe osnovao pastoral za rad s obiteljima, a mene je izabrao za voditelja ove referature. Bilo mi je posve jasno da se moram osloniti u tom poslu na braću svećenike i na bračne parove u Baranji i u Tolni, naime sam to nisam mogao odraditi pokraj obaveza na svojoj župi. Oni su mi pomogli oslikati situaciju. Slijedeće godine formiran je i Pastoralni vikarijat i neke druge referature u sklopu vikarijata, tako npr. i hrvatska.

Foto: Akoš Kolar

Ladislav Bačmai, biskupski povjerenik za rad s obiteljima

Obilazili smo dakle, sa već spomenutim bračnim parovima svećenike, posjećivali župe i ponudili našu pomoć u obavljanju važnog zadatka „pomicanja Božje namisli o braku i obitelji“

Nakon izvjesnog vremena uspjeli smo zaposliti Gabrijelu Szanyó, ona je bila zadužena za organizaciju programa, za užu suradnju sa svećenicima. Smatrali smo važnim da svakog ljeta sazovemo obiteljske kampove, da bi se djeca kao i njihovi roditelji ojačali u ženidbi i u obiteljskom pozivu. Bilo je dobro što su se iz godine u godinu pojavljivala i nova lica, pridruživši se ostalima, proširujući zajednicu, obogaćujući tako rad s obiteljima.

Za vrijeme bračnog tjedna (dani oko Valentinova, sredina veljače), uspjeli smo angažirati bračne parove i u manjim županijskim gradovima, naime do tada su se programi odvijali, priređivali isključivo u Pečuhu. Predložili smo i hrabrili svećenike da nedjelju Svete obitelji uljepšaju blagoslovom onih bračnih parova koji su slavili jubilej zajedničkog života. Kupovali smo i sami objavljivali razna izdanja, knjige, koje smo ponudili zainteresiranima ciljem da u njima nađu pomoć i odgovore na neka pitanja iz njihovog života.

U međuvremenu je istekao rok ugovora s volonterima, a kolegica je dala ostavku, naime pokrenula je obiteljski biznis, ali na našu radost imamo novog suradnika, zove se Béla Simon, rado je započeo rad i u startu dostavio svećenicima anketni listić, da bi što prije upoznao stanje u obiteljima i zahtjeve. On živi u županiji Tolna, stoga bi jako dobro bilo da i Baranja ima svoga povjerenika, a molim braću svećenike da nam pomognu izabrati nekoliko bračnih parova koji bi pomogli u tom radu. Oni bi trebali proraditi na terenu, i svojim primjerom pokazati bračnim parovima u svojoj okolici, kako da oblikuju obiteljsku ili bračnu zajednicu u suživotu s Isusom Kristom. Pogotovo sada, u ovo krizno vrijeme kada osjećamo nedostatak osobnih kontakata, no ipak živi u nama nada, kada bude kraj epidemiji, obnovljenom dušom ćemo se moći okrenuti jedni prema drugima u želji za životom u zajedništvu.

Šetnica bračnih parova duga 2520 metara

Püspökszentlászló, županija Baranja

Šetnica ili staza bračnih parova potječe od osnivača pokreta „Schönstadt“, ciljem da se osnaži i produbi veza muža i žene, a prva lokacija u Mađarskoj gdje je ona uspostavaljena, je Óbudavár2007. Ostala mjesta *Horvátnádalja (2008), Máriapócs (2011), Pápa (2011), Bodrogolaszi (2013), Petőfiszállás-Pálosszentkút (2013), Beregszász (Ukraina, 2013), Schönstatt (Njemačka, 2013), Paraguay (2013), Rokole (Češka, 2014), Dušnok (2014), Szováta (Erdilj, 2015), Budapest-Farkasrét (2015), Costa Rica (2015), Obritzberg (Austria, 2015), Erdődhegy (Partium, 2018)*

Godine 2019. je i u županiji Baranji, na poticaj vespremskog nadbiskupa i papinskog upravitelja Pečuške biskupije Györgya Udvardyja odabrana lokacija gdje bračni parovi mogu provesti vrijeme odvojeni od svijeta, i u miru te u prekrasnom prirodnom okolišu posvetiti se jedni drugima. Izbor je pao na Püspökszentlászló. Stazu je prošle godine početkom rujna blagoslovio vlč. Ladislav Bačmai, povjerenik za rad s obiteljima, u svom je prigodom govoru naglasio koliko je važno da bračni parovi godišnje najmanje jednom razmotre svoj suživot. Bračni bi parovi trebali dnevno 20 minuta, tjedno jednu večer, godišnje pak tjedan dana provesti skupa, takav način života bi, naime, smanjio broj razvoda brakova.

U bačvanskom Dušnoku od 2014. godine postoji staza bračnih parova, uspostavljena je u povodu 100 obljetnice pokreta „Schönstadt“. Duga je 1,3 km, uz 15 postaja, štacija koje pokazuju najvažnije točke, momente obiteljskog života. Citati i slike na postajama poticaj su bračnim parovima da o njima, te o svom zajedničkom životu razmišljaju i razgovaraju.

Blagoslov staze u Püspökszentlászló

Foto: https://www.mecsekerdo.hu/index.php?pg=news_1_559

Sveti papa Ivan Pavao II.

Rođen je prije 100 godina

Ivan Pavao II., Karol Wojtyla rodio se 1920. godine u mjestu Wadovice, blizu Krakowa u Poljskoj. Nakon gimnazije, za vrijeme njemačke okupacije, studira teologiju na tajnom fakultetu u nabiskupskom dvoru u Krakowu, istodbno radi u rudniku i tvornici. Za svećenika je zaređen 1946. godine. Studij je nastavio na Papinskom sveučilištu Angelicum u Rimu, gdje je postigao doktorat iz filozofije.

Od 1954. profesor je na Katoličkom sveučilištu u Lublinu, a 1958. godine je imenovan pomoćnim biskupom u Krakowu gdje 1964. preuzima nadbiskupsku službu. Pavao VI. ga je 1967. godine imenovao kardinalom, a za papu je izabran 19. listopada 1978. Za vrijeme svog pontifikata objavio je niz enciklika, obnovljeni Zakonik kanonskog prava te Katekizam Katoličke Crkve. Preminuo je prije 15 godina, 2. travnja 2005. u svojoj rezidenciji u Vatikanu, objavljena mu je i knjiga pjesama.

Papa Ivan Pavao II. bio je u tri apostolska pohoda Hrvatskoj. Prvi put 10. i 11. rujna 1994. 11. rujna slavio misu na zagrebačkom hipodromu pred oko milijun vjernika. Tijekom drugog pohoda od 2. do 4. listopada 1998. posjetio je Zagreb, Mariju Bistricu u kojoj je proglasio blaženim kardinala Alojzija Stepinca, te Split.

Treći posjet se dogodio od 5. do 9. lipnja 2003. godine, u Dubrovniku je blaženom proglasio Mariju Propetog Isusa Petković, slavio je misu u Osijeku, posjetio đakovačku katedralu, na Duhove je slavio misu u Rijeci i posjetio svetište Gospe Trsatske te posljednjeg dana predvodio euharistiju u Zadru.

Susreo je milijune vjernika prilikom pastoralnih posjeta u Italiji i u svijetu, primio je brojne predstavnike vlasti u audijenciju. Svečanim obredom beatifikacije pred papinskom bazilikom Sv. Petra 1. svibnja 2011. predsjedao je njegov neprosredni nasljednik, papa Benedikt XVI., a 27. travnja 2014. godine papa Franjo proglasio ga je svetim.

Spomendan sv. pape Ivana Pavla II. slavi se 22. listopada, na dan kada je slavio prvu misu kao papa 1978. godine na Trgu sv. Petra.

Odabrala: MKT

Međunarodni euharistijski kongres odgođen za rujan 2021.

Zbog pandemije koronavirusa za godinu je dana odgođen 52. međunarodni euharistijski kongres, koji se trebao održati u Budimpešti od 13. do 20. rujna. Spomenuta odluka je donesena zbog aktualne zdravstvene situacije i njenih posljedica na kretanje, kao i na okupljanje vjernika i hodočasnika, naime, do donošenja odluke o odgodi svoj je dolazak prijavilo oko 60.000 hodočasnika. Dodatna godina dana prilika je da se kongres još bolje pripremi i produbi rekao je predsjednik Papinskog odbora za međunarodne euharistijske kongrese, nadbiskup Marini.

Više na:
https://www.vaticannews.va/hr/papa/news/2020-04/medjunarodni-euharistijski-kongres-odgodjen-za-rujan-2021.html

Molitva za ljubav

Bože, ti si ljubav. Svaka je prava ljubav od tebe. Tvoj je Sin sve zapovijedi sažeo u zapovijed ljubavi prema tebi i bližnjemu. Mi ne znamo pravo ljubiti. Potrebna nam je snaga tvoje ljubavi. Zato izlij na nas Duha svoje ljubavi da on u nama učini ono za što sami nismo sposobni, pa da po nama u svijetu bude više ljubavi. Pomozi nam da te uzljubimo svim srcem, svom snagom, svom dušom i svom pameti, jer ćemo jedino tako moći nesebično voljeti svakog čovjeka. Amen.

„Zajedno za Zagreb“

Poziv za prikupljanje novčane pomoći

Poštovani,

Koristimo prigodu prenijeti Vam informaciju o pokretanju humanitarne akcije za pomoć Klinici za dječje bolesti u Zagrebu, ul. Vjekoslava Klaića 16, a u organizaciji udruge ‚Porta Charity'.

Kao što Vam je poznato, u razornom potresu koji je pogodio Zagreb, 22. ožujka 2020. g., nažalost, znatno je oštećena i Klaićeva bolnica. Između ostaloga, evakuirana je u potpunosti zgrada u kojoj se nalazila kirurgija, vrlo važna za operacije teže oboljele djece.

Stoga skrećemo Vašu pozornost na link kojeg je bolnica objavila na svojim mrežnim stranicama, putem kojega zainteresirani darovatelji iz inozemstva mogu uplatiti novac za obnovu bolničkih prostora stradalih u potresu i nabavu uređaja:

https://www.kdb.hr/zelite-donirati

Podsjećamo ujedno i na akciju „Zajedno za Zagreb“ i račun koji je Vlada Republike Hrvatske otvorila za prikupljanje novčane pomoći u cilju šire obnove grada Zagreba i njegove okolice. Detalji akcije dostupni su na mrežnim stranicama Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj.

http://hu.mvep.hr/hr/vijesti-i-najave/obavijest-o-otvaranju-racuna-za-donacije-financijskih-sredstava-u-akciji,60437.html

S poštovanjem,

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj

DODAJEMO: podatke za uplatu donacija za obnovu Zagrebačke katedrale

Zagrebačka nadbiskupija, Odbor za obnovu katedrale, Kaptol 31, Zagreb Privredna banka Zagreb. Broj računa – IBAN: HR4723400091110099490Za uplate iz inozemstva - SWIFT/BIC: PBZGHR2X

UDRUGA PASIONSKA BAŠTINA
Barutanski breg 20, Zagreb
Zagreb, 30. 4. 2020.

PASIONSKA BAŠTINA

Predmet: POZIV NA SUDJELOVANJE U RADU 13. SIMPOZIJA PASIONSKE BAŠTINE 2020.
PROMJENA TERMINA ODRŽAVANJA SIMPOZIJA
Poštovani prijatelji Pasionske baštine!

Obavještavamo Vas, da je usljed nastale situacije vezane uz korona virus došlo do promjene termina održavanja 13. međunarodnog znanstvenog simpozija Pasionske baštine: *Muka kao nepresušno nadahnuće kulture* - PASIONSKA BAŠTINA ZAPADNE HRVATSKE I GRADIŠĆA.

Simpozij će se održati od 22. – 25. listopada 2020. godine, nadamo se, u dva grada; Ludbreg i Željezno (Eisenstadt, Austrija).

Zahvaljujemo svima onima koji su se do sada prijavili, te podsjećamo i molimo, one koji bi rado sudjelovali, da svoj **naslov odabrane teme kao i njen sažetak** prijavite **najkasnije do 30. srpnja 2020.**
Za sve dodatne informacije stojimo vam na raspolaganje na niže navedenim adresama.
Veseleći se vašem odazivu srdačno vas pozdravljam.

Za Pasionsku baštinu s poštovanjem,
mr.sc. Jozo Čikeš, predsjednik Udruge
E-mail: jozo.cikes@gmail.com dijana.hrebak@gmail.com smisunde2@gmail.com

Internet stranica: www.pasionska-bastina.hr
Jozo Čikeš, mobitel: 091/526-5364
Dijana Hrebak, mobitel: 091/7319-361
Smiljana Šunde, mobitel: 091/192-7774

Predstavljamo rad Povjerenstva Pečuške biskupije za hrvatske vjernike

Razgovor s povjerenikom, vlč. Augustinom Darnaijem

Prije sedam godina je u sklopu pastoralnog vikarijata na Pečuškoj biskupiji osnovano povjerenstvo za vjernike njemačke i hrvatske narodnosti. Prvi voditelj referature za Hrvate bio je harkanjski svećenik vlč. Ladislav Ronta, njega je imenovao tadašnji generalni vikar mons. Franjo Pavleković, uz suglasnost biskupa mons. Györgya Udvardyja. Povjerenstvom od 2019. godine upravlja vilanjski župnik Augustin Darnai. Na početku razgovora pitala sam ga što je glavni zadatak i cilj povjerenstva za hrvatsku manjinu.

Pater Marijan Krištofić sdesna i vlč. Augustin Darnai slijeva kod Snježne Gospe u Pečuhu 2019.

– Zadatak hrvatske referature je da osigura dušebrižništvo vjernika hrvatskog materinjeg jezika koji obitavaju na području Pečuške biskupije, te da hrvatskoj zajednici pomogne u čuvanju i njegovanju vjerskih običaja.

– Koji biste program istaknuli od ostvarenih za vrijeme Vašega djelovanja?

– Ne želim činiti razliku između događaja i priredbi, naime sve je po sebi značajno. Ipak bih želio istaći skupno hodočašće u Mariju Bistricu, te sudjelovanje na KATTÁRS-u /na Katoličkim društvenim danima u Pečuhu/, a što se duhovnosti tiče istakao bih korizmenu pobožnost križnog puta, te klanjanje pred Presvetim u Džamiji u Pečuhu. Po mojem je mišljenju značajan događaj bio i predstavljanje priručnika za krizmanike.

– Jeste li uspjeli uspostaviti vezu s vjernicima hrvatskog materinjeg jezika biskupije?

– Jednosmisleno da. Svakako zahvaljujući tome što je veza oduvijek postojala, nije trebalo tragati za njom, niti je „silom“ uspostavljati, odnosno čuvati.

– Poznato je da se hrvatske narodnosne samouprave kao i neke udruge rade ozbiljno na čuvanju i njegovanju vjerskog života na materinjem jeziku. Kakvu pomoć traže od Vas?

– Samouprave nam se najčešće obraćaju molbom da im osiguramo misna slavlja na hrvatskom jeziku prilikom seoskih svečanosti, bučura, proštenja. A naravno, spremni smo moralno i administrativno pomoći u osmišljavanju, recimo, natječaja, te ostvarivanju ciljeva koji služe zajednici.

– Čuje se ponekad da se vjerski život treba držati po strani kada je riječ o politici, a samouprave su ipak politički faktor. Slažete se ovim mišljenjem?

4. Ne podržavamo političke ciljeve nego narodnosnu zajednicu koja je katoličke vjeroispovjesti. Naravno da je djelatnost svake zajednice jednako tako i politika, bez toga ne ide. Problematično je ako cilj vjerskog života ne pokazuje prema Bogu, odnosno ako cilj politike ne ide u prilog zajednici. Ali ako politika pomaže zajednicu u njenom vjerskom životu, tu smo se našli na istoj valnoj dužini.

– Proljeće 2020. godine baš i nije išlo u prilog ostvarivanju kulturnih programa odnosno programa u službi jačanju zajednice. Što se uspjelo ostvariti?

– Od siječnja ove godine pečuške svete mise na hrvatskom jeziku su iz kertvaroške crkve prešle u franjevačku, njih predvodi vlč. Gabrijel Barić. Prije siječanjske mise predstavili smo glasovite jaslice franjevačke crkve, a prije druge mise, to je bila zadnja prije korizme, bilo je održano predavanje o povijesti pobožnosti križnoga puta. U veljači smo u Poganu održali svetu misu i blagoslov grla, u siječnju smo u suradnji s Generalnim konzulatom RH u Pečuhu priredili izložbu paške čipke u Lapidariju biskupije. Zbog situacije koja je nastala pandemijom, ovogodišnji obilazak križnog puta obavili smo on-line, molitvenom lancu se priključilo oko 100 osoba iz Baranjske, Ba-

Prva sveta misa na hrvatskom jeziku u pečuškoj franjevačkoj crkvi u siječnju 2020.

čvanske i Šomođske županije. Također „zahvaljujući“ izvanrednoj situaciji, i na molbu urednice Hrvatske kronike, 27-og travnja snimljena je sveta misa bez naroda u kukinjskoj crkvi, da bi se vjernici hrvatskog materinjeg jezika mogli uključiti u misno slavlje i u prilikama ograničenja.

– Što želite ostvariti do kraja ove godine, odnosno imate li planova za 2021. godinu?

– Druga polovica ove godine i naredna godina proteći će u nadoknađivanju programa planiranih za ovu godinu, vjerujući da nas ništa neće sprečavati u tome. Ovdje želim napomenuti skupno hodočašće u Mariju Bistricu, izložbu i vrednovanje dječjih crteža koje smo dobili i još uvijek čekamo na temu: „Euharistija“, izložbu fotografija na temu Monstrance naših crkava, te Državno hrvatsko hodočašće u Drvljancu.

Hvala na razgovoru!

Tijelovo: Svetkovina Presvetog Tijela i Krvi Isusove

Bratska večera ima duhovno obilježje: ona postaje sveti obred, zajedništvo s Bogom što se postiže primanejm njegovih darova.

Za kršćane to nije mana kojom su se Izraelci čudesno hranili u pustinji; euharistijka pričest daje im tijelo i krv Kristovu, sam njegov život. Crkva slaveći euharistiju, vrši spomen i uprisutnjuje među ljudima Kristovu žrtvu na križu koja je dovršenje i punina žrtava staroga saveza. Kršćani se hrane euharistijom i tako se ujedinjuju s uskrslim Kristom i s braćom, članovima Kristova tijela.

Tijelovo (Corpus Christi ili Corpus Domini) blagdan je kojim Katolička crkva slavi Tijelo Isusovo u četvrtak poslije svetkovine Svetog Trojstva.

Posljednica „Hvali Sion Spasitelja“ svetoga Tome Akvinskoga namijenjena je za taj blagdan, a jedna je od pet posljednica koje su zadržane Rimskome Misalu nakon Tridentskoga koncila.

Posljednice se pjevaju nakon drugoga misnog čitanja, a prije „Aleluje“.

Hvali Sion Spasitelja, Vođu svog i Učitelja pjesmama i popijevkom
Uzdiži ga iznad svega, nećeš preveć hvalit njega niti kojom pohvalom.
Poučeni kako treba prinosimo dare neba u žrtvi spasonosnoj.
Nauke nam svete glase: kruh u tijelo pretvara se, vino u krv Gospodnju.
Ne shvaćamo, ne gledamo, al’ po jakoj vjeri znamo što van reda biva tu.

Zasigurno najpoznatiji himan od pet euharistijih himana svetoga Tome Akvinskoga je „Klanjam ti se smjerno“, odnosno *Adoro Te Devote*. Himan je doživio i obrade, od kojih je najpoznatija ona Franza Schuberta, ali ostaje najčešće pjevan u svojoj originalnoj verziji.

Klanjam ti se smjerno, tajni Bože naš, što pod prilikama tim se sakrivaš,
srce ti se moje cijelo predaje jer dok promatra te, svijest mu prestaje.
Vid i opip, okus varaju se tu, al’ za čvrstu vjeru dosta je što čuh.
Vjerujem u svemu Kristu Bogu svom, istine nad ovom nema istinom.
Samo Bog na križu bješe oku skrit, ovdje je i čovjek tajnom obavit.
Vjerujem u oba, oba priznajem, s razbojnikom isto skrušen vapijem.
Rana kao Toma ja ti ne vidim, ipak Bogom svojim priznajem te s njim.
Daj da vjera moja uvijek življe sja, da se ufam u te, da te ljubim ja.

izvor laudato.hr

Foto: https://radioimotski.hr/2019/06/20/danas-je-tijelovo-znate-li-sto-zapravo-obiljezavamo-ovim-blagdanom/

Himna svih Hrvata u Mađarskoj

Piše autor teksta Andrija Handler

Prije par godina u jednom razgovoru predsjednik HDS-a, Ivan Gugan nam je spomenuo da ima jednu ideju. Znači lijepo je da se na gradišćanskim priredbama pored mađarske i hrvatske himne pjeva i gradišćanska, ili recimo na bunjevačkim priredbama tipične pjesme o Bunjevcima, ali dobro bi bilo da svi Hrvati u Mađarskoj imaju jednu zajedničku pjesmu, kvazi himnu, koja se može skupno izvesti na većim priredbama. Pošto on dobro poznaje naš stvaralači rad, zamolio je Roberta Harangozoa i mene da razmislimo o toj mogućnosti.

Mi nismo dugo čekali. Kao obično, Robert je radio na glazbi, ja na tekstu, za koji smo radi nadregionalne suradnje zatražili i mišljenje suradnika Znanstvenog zavoda, Silvestra Balića. Aranžman pjesme za tamburaški orkestar je izradio poznati glazbenik iz Slavonskog Broda: Damir Butković. Po volji Božjoj završena je 16.10. 2015. godine.

U privitku šaljem i note.

Srdačan pozdrav čitateljima Zornice nove,
Andrija Handler

Po volji Božjoj

Po volji Božjoj sad živimo
Od svoje braće odsječeno
Ipak u sebi dok dišemo
Hrvatsku dušu svi nosimo

Šokci, Raci, Bunjevci
Gradišćanci, Pomurci
I Bošnjaci, Podravci
Zajedno smo jači svi

Ref.
Glasno, jasno recite
Neka čuje cijeli svijet
Da se nikad neće predati
Hrvatska kći i sin u tuđini

Hrvatski jezik sačuvati
I rodu vjerni svi ostati
To nam je dužnost zbog prošlosti
U tom je zalog budućnosti

Voice

Po volji božjoj

glazba: Robert Harangozo
stihovi: Andrija Handler
aranžman: Damir Butković

♩=88 A 7
Po vo - lji
11 B
bo - žjo - oj sad ži - vi - mo, od svo-je bra - će - e od-sje - če - no i-pak u-u
19
se-bi dok di - še - mo hr-vat-sku du - šu svi no-si - mo
27 C 3 D
Šo - kci, Ra - ci, Bu nje - vci, Gra-di šća - nci, Po-mur
37
ci i Bo - šnja - ci, Po-dra - vci, za - je - dno smo ja - či svi.
46 E
Gla-sno ja - sno__ re-ci - te ne-ka ču - je___ cije-li svijet, da se
55
ni - kad ne - će__ pre da - ti hr - vat - ska kći i
60 1. 2.
sin u tu - đi - ni. Gla - sno đi - ni.
65 F 7

2

72 G
Po vo-lji bo - žjo - oj sad ži - vi - mo, od svo-je bra - će - e od-sje - če - no
80
i-pak u-u se-bi dok di - še - mo hr-vat-sku du - šu svi no-si - mo
88 H
Gla-sno ja - sno__ re-ci - te ne-ka ču - je___ cije-li svijet, da se
97 1.
ni-kad ne - će__pre da - ti hr-vat-ska kći i sin u tu - đi - ni.
104 2. molto rit.
Gla-sno hr - vat-ska kći i sin u tu - đi - ni.

Duhi u Undi

„Hodi k nam Duh Sveti!“

U kršćanstvu treta božanska peršona je Duh Sveti, skupa sa Ocem i Sinom stvara Presveto Trojstvo. Izlijevanje Duha Svetoga slavi se na 50. dan po Vazmi. Sveti Duh/“Spiritus Sanctus“je na ovom danu silazio na apoštole u Jeruzalemu. Djela apoštolska nam svidoču pripetenje ovoga dana. Svi apoštoli bili su skupa, kada se je naglo iz neba spustio jaki zvuk vjetra i napunio je cijelu kuću kade su se državali. Pojavili su se vatreni jeziki i napunili su apoštole Svetim Duhom, ki im je razne jezike darovao, koje su začeli govoriti. Ovako su svi ljudi svita mogli razumit apoštolske prodike. S kršćenjem svim nam je omogućeno primanje Duha Svetoga.

Čuvari undanskoga običaja

Mnogi vjerski običaji su vezani za Duhe u naši seli. Crikve nakinču duhovskimi rožami, simbolizirano plamenske jezike ki su se na ov dan pojavili apoštolom.U Hrvatskom Židanu ditići su pucali s korbači, ova zbuka spominja nas na jaki zvuk vjetra ki je silazio na apoštole.[1] U Umoku se spominjaju na starohrvatski običaj duhovskoga kićenja. Jur na duhovsku subotu je mladina pripravljala bazak, s kim su htili jutro rano nakinčiti svoje stane. Bazak se je zabadao zgora putnih vrat, oblokov, kamrov i štalov. Nadalje nije smila faliti ni duhovska roža u nijednom obloku. Ona je tribala doprimiti sriću i zdravlje u stan. (Joško Jurinković)[2] U Undi još živi jedan od najstarijih duhovski običajev, ki se je kroz destljeta malo prominio. Dr. Ivan Horvath je zabiležio da oko 1910. ljeta „Duhi“ su išli kroz Undu u tročlanskoj grupi. Dvi veće divojke i jedna manja išle su na faru, potom u crikvu i po selu od hiže do hiže. Poklonile su se domaćinom i otpjevale su jačku: „Hodi k nam Duh sveti“. Glava male divojčice pokrta je bila šarenim rupcem (znak nevinosti, sakriveno plodno sime), na rubac su iz plavijenke / modrocvijeta pletenoga vijenac vrgli. Ovako ju nigdor nije upoznao, a nju su veće divojke za ruke peljale na putu. U sadašnjici se ov običaj još čuva, u malo drugom formatu. Ov običaj sam još i ja gajila kao četraest ljetošnja divičica. Jedna grupa svakako, po mogućnosti dvi ili tri peteročlanske divojačke grupe skupa dojdu. Četirme su od 12 do 14 ljet stare, a najmanja je 4 - 6 ljetna. Oprava im je bijela (farba čistoće i nevinosti), vlasi zapleteni, a mali „Duh“na glavi ima bijeli vijenac, u ruka drži krunicu. Črljeni pankljini u vlasi i na opravi spominjaju nas na vatrene jezike ali i na prominjenje prirode u žarko ljeto. Dvime – dvime od veći divojak držu velik šaren ili bijel rubac (simbol Marijanske prošecije) iznad maloga „Duha“. Ulice sela si razdilu med sobom i krenu se na put. Kao nekad i sada pozdravu domaćine i zajaču pjesmu: „Hodi

„Hodi k nam Duh Sveti“

Hodi k nam Duh Sveti, Stvoritelj presvitli
Gdo je nam dopustil jedan kralj svitlosti?
Hodi Otac ljudi, u bogih, u tužnih
Hodi gost preželjni, preslatki, raslatki
Ti si naša svitlost, zatari nevjernost
Zatari nevjernost, pitaj pravu vjernost
Prez tvoje milošće prazne jesu duše
Prez tvoje lakote nigdar ni dobrote
Razdili sedmere med nas tvoje dare
Daj nam nevjernim dare prave vjere
Daj našim dobrotam plaću našim dušam,
Daj našim dušicam blaženstvo sirotam!
Dika budi Bogu, Ocu, Sinu, Duhu,
Dika budi Trojstvu jednomu Božanstvu.
Kot je bilo perlje, tako neka bude sada
i svagdar na se vijeke. Amen!

Mali „Duh“ mudro stoji pri jačenju

k nam Duh Sveti“. Kroz jačenja mala kraljica mudro, ozbiljno sluša i gleda familiju, ka ju spoberiva nasmijati ali ona se čvrsto drži mirnom, ozbiljnom ponašanju. Na kraju dobiju za dar pinez, ča u pletenoj košarici čuvaju, dobitak razdilu med sobom. U sadašnjici duhovsku pjesmu u crikvi pri maši isto zajaču vjernikom, ča je doživljaj duši u vjerničkom društvu.

Tako mislim da se je forma, oblik minjao ovog duhovnoga običaja ali sadržaj, pomoću pjesme si čuva svoju vjekovječnu poruku: Duh nam daje teplinu, radost, daje nam mogućnost na razgovor, na druženje, da budemo otvoreni jedan prema drugomu,da vjerujemo Ocu, Sinu i Duhu Svetomu.

Marija Fülöp Huljev

Izvor:
[1]Dr Horváth Iván: Narodni i vjerski običaji
[2]Martin Jordanić: Narodni običaji Gradišćanskih Hrvatov

Matija Petar Katančić

Rođen u Valpovu prije 270 godina

Sin valpovačkog čizmara Matija Petar Katančić rođen je 1750. godine. Osnovno je obrazovanje stekao u rodnome gradu, a nastavio u Pečuhu, Budimu i Baji. U Baču je završio franjevački novicijat, a teološki i filozofski studij u Osijeku. Kao gimnazijski je profesor služio u Osijeku i Zagrebu, a kao sveučilišni u Budimu. Predavao je arheologiju, numizmatiku, filologiju i povijest. Bavio se znanstvenim istraživanjem starih rimskih spomenika, a osobito je gorljivo proučavao hrvatsku povijest braneći tezu da su Hrvati autohtoni na svome tlu jer su i stari Iliri bili Hrvati (In veterem Croatorum patriam indigatio psihologica, Zagreb, 1790.).

Čitavoga života zaokupljao ga je znanstveni rad, a književnošću se intenzivnije bavio samo u mlađim danima. U književnosti je osobito značajna njegova dvojezična zbirka hrvatskih i latinskih pjesama Fructus auctumnales (Jesenji plodovi, 1791.). Na pjesnički razvoj i nastanak dvojezične zbirke hrvatskih i latinskih stihova utjecao je Katančićev boravak na sveučilištu u Budimu. U tadašnjoj se mađarskoj književnost osjećao utjecaj klasicizma koji je posebice vidljiv među pjesnicima koji dolaze iz svećeničkih redova. Pjesme pisane hrvatskim jezikom najčešće su imitacije starih pjesnika pisane klasičnim metrom. Dio pjesama pisan je stihom narodne pjesme, stoga za Katančića možemo reći da je jednim dijelom svoga opusa klasicist, a drugim najavljuje duh predromantizma. Protivi se Relkoviću, prema kojemu su kolo i drugi narodni plesovi ostatci iz turskih vremena, svojom polemičkom pjesmom Satir od kola sudi uspostavljajući kontinuitet kola i svirke s davnim vremenom slavenskih predaka.

Na hrvatski je jezik preveo Sveto pismo koje je objavljeno nakon njegove smrti u Budimu 1831. godine. Bio je to, nakon protestantskih, prvi objavljeni prijevod na hrvatski jezik. Katančić je bio mišljenja da je od svih naših govora najljepši bosanski te je, kako sam kaže, preveo Sveto pismu u »jezik slavno ilirički izgovora bosanskoga«. U rukopisu mu je sačuvan veliki rječnik Etymologicon Illyricum i poetička rasprava De poesi illyrica libellus ad leges aestheticae exactus u kojima sabire riječi i primjere hrvatskih pisaca te raspravlja o pjesništvu, posebice o starijim i novijim pjesnicima.

Zbog slaba je zdravlja rano umirovljen (1800.). Vrijeme je provodio u samostanu baveći se znanstvenim radom i prevodeći Sveto pismo. Umro je u franjevačkome samostanu u Budimu 1825. godine.

http://www.hrvatskarijec.rs/vijest/A16104/Matija-Petar-Katancic/

Pandemija i vjerski programi Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj

Razgovor s predsjednikom Ivanom Guganom

– Sredinom mjeseca ožujka, u preduskrsno, korizmeno vrijeme, vjernici u Mađarskoj, a i širom svijeta ostali su bez zajedničkih pobožnosti, bez slavlja u crkvama. Stanje se polako poboljšava sada u mjesecu svibju, ali se veća vjerska okupljanja i nadalje prolongiraju. Vjerski programi na materinjem hrvatskom jeziku čine značajni dio godišnjeg programa Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj. Kako skupština reagira na nastalu situaciju?

Predsjednik Hrvatske državne samouprave, Ivan Gugan

– Cijela situacija izazvana pandemijom u potpunosti je poremetila rad Hrvatske državne samouprave i njenih institucija. Tijekom ova skoro tri mjeseca nismo mogli održati Skupštine kao ni one programe koji su bili predviđeni u Planu rada HDS-a. Naravno to se odnosi i na priredbe vjerskog sadržaja. Tu u prvom redu mislim na Državno hodočašće koje je trebalo biti ove godine u Drvljancima 19. lipnja i prvi Državni vjerski tabor krajem srpnja u Pečuhu. Po važećim uputama, te u dogovoru sa predstavnicima Biskupije ta dva naša programa smo morali odgoditi na 2021.

– Vjerski život, njegovo poboljšanje, produbljivanje zauzima znatno mjesto o u radu županijskih i mjesnih hrvatskih samouprava. Jesu li vas molili za savjet?

– Hrvati u cijeloj Mađarskoj su odani katoličkoj vjeri i crkvi što se vidi i po mnogobrojnim sadržajima kojima ojačavaju svoju vjeru i čuvaju tradicije. I ove godine su širom zemlje planirane mnogobrojne mise, razna hodočašća, duhovne vježbe, vjerski tabori. Zbog virusa i vladinih mjera većinom su oni odgođeni ili otkazani. Neće biti isplaćena ni planirana novčana sredstva, što još više otežava organizaciju većih vjerskih programa. Ipak vjerujem, kada to uvjeti budu dopustili, neke od programa vjerskog sadržaja samouprave će moći održati i vjernike okupiti.

Sveta misa u nijemetskoj crkvi na Duhove 2020.

– Na koji način ste dolazili vi do relevantnih informacija glede pandemije i mjera koje je donosila vlada?

– Informacije smo primali – kao i druge samouprave- od Vladinog ureda, Državnog tajništva za odnose sa vjerskim zajednicama i nacionalnim manjinama Ureda predsjednika i medija. Upravo smo pridržavajući se tih zakonskih propisa i uputa radili zadnjih mjeseci, odlučivali o djelatnostima na polju školstva, kulture, vjerskog života itd.

– Poznato je da su povučena državna sredstva koja su se početkom godine dodijelila samoupravama i civilnim organziacijama za kulturne programe i taborovanja. Time će se ovogodišnji učinak samouprava, po čemu im se dodjeljuje plus novac za godišnji rad, znatno osiromašiti. Ima li već nekih informacija hoće li doći do kompenzacije za 2021. godinu?

– Potpora koja se dodjeljuje po učinku naredne godine –zbog neodržavanja programa- mogla bi biti

upitna, no radi se na novom modelu financiranja manjinskih samouprava koji bi mogao biti možda čak i realniji nego dosadašnji i koji bi se primjenjivao od naredne godine. Što se tiče civilnih društava, ona su dobila jedino potporu za djelovanje i vjerojatno će iz tih sredstava morati organizirati i pokoju priredbu.

– Što se briše, a što će se možda ipak moći održati od vaših programa, što se tiče vjerskog sadržaja?

– Kako sam prije spomenuo dva najveća programa vjerskog sadržaja Hrvatske državne samouprave smo nažalost morali odgoditi. Do kraja godine HDS vjerojatno i neće imati veće priredbe osim Dana Hrvata u studenom u Budimpešti. Upravo ću se ovih dana sastati sa predsjednicima hrvatskih samouprava Budimpešte i Peštanske županije kako bi uskladili program Dana Hrvata. Po običaju on počinje svetom misom koju najčešće služi Biskup iz Hrvatske. Pokušat ćemo i ovaj put pozvati nekog iz matične zemlje ili Bosne i Hercegovine i uz pomoć naših hrvatskih svećenika iz Mađarske ovaj blagdan obogatiti i na duhovnom polju.

Hvala na razgovoru!

Milica Klaić Tarađija

Zaboravljeno hodočasno mjesto – Maraza

Nekadašnje šokačko naselje u Baranjskoj županiji, Maraza, brojilo je mnogo stanovništva hrvatskog podrijetla, Šokaca. Sam naziv sela, Maraza upućuje na slavensko podrijetlo, ime dolazi od riječi „mraz", vjerojatno zbog geografskog položaja i klime. Prisutnost slavenskog naroda na ovom području se može naslutiti prije dolaska Mađara, međutim nakon odlaska Turaka, od 1700-ih godina u selo dolaze katolički Šokci, a pored njih i Nijemci. U 19. stoljeću, kada se pojavio veći broj mađarskog stanovništva, šokački Hrvati su se počeli iseljavati iz Maraze. Prema popisu stanovništva u 20. stoljeću se vidi proces nestanka Hrvata u naselju. Danas su ostale samo 2-3 šokačke obitelji. Prema popisu pučanstva iz 1900. godine od ukupnog stanovništva 738 je bilo 112 Hrvata, 1960. godine od 445 registrirano je 61 Hrvata, dok 2011. godine od 179 stanovnika ostalo je 4 Hrvata.

Nekadašnje hodočasno mjesto Šokaca se krije usred šume, južno od Maraze, udaljeno otprilike 1,5 km od naselja. Skoro preko dva stoljeća je ovo mjesto bilo omiljeno hodočasno mjesto šokačkih Hrvata iz okolice. U prekrasnom zelenom ambijentu se nalazi kapelica Djevice Marije, a ispred je sveta vodica (bunar) i Gospin izvor. Maraza je postala poznato sveto mjesto kada se tamo ukazala Bogorodica i kada se otkrila ljekovita moć izvora. Pretpostavlja se da su to ljekovito svojstvo vode prepoznali Šokci. Izvor se nalazi u lijepoj dolini brežuljkastog kraja Maraze, između vinograda. Legenda se veže uz pojavu Djevice Marije, međutim poznate su dvije inačice priče. Prema prvoj predaji Bogorodica se ukazala u snu slijepoj pastirovoj djevojki i rekla joj da ode na izvor i opere oči s tom vodom i ponovo će vidjeti. Druga predaja govori da je šokačka majka blizu izvora kopala vinograd, a sa sobom je povela svoju slijepu kćerku. Kada su postale žedne, otišle su do izvora piti vodu, kćerka je s tom vodom oprala ruke, obrisala lice i ponovo je vidjela. Od onoga dana, 1700-ih godina, mještani su iznad izvora sagradili drvenu kapelicu s ogradom. Crkva nije nikada priznala svetištem Marazu pa se kantori i crkveni visokodostojnici nikada nisu pojavili kod kapelice, niti su služili svetu misu. Hodočasnici i kruničarke su posjećivali mjesto te prošencijom išli iz mjesne crkve do izvora, gdje se molila litanija. Nedavno, bivši stanovnik Maraze, Péter Jégli, je dao obnoviti, u suradnji s mjesnom samoupravom i mještanima, kapelicu i njezinu okolicu. Izgrađena je kamena kapelica, kameni bunar i mali park. Kapelicu i krov bunara krasi Zsolnayjeva keramika. Danas u sklopu Dana naselja Maraze se služi sveta misa ispred kapelice, 8. rujna, na Malu Gospu. Iz okolnih naselja dolaze vjernici koji svoje aute parkiraju po ulicama, te sa svećenikom zajedno u prošenciji uz molitvu i pjesme idu do kapelice. Na misi se često pjevaju pjesme na njemačkom jeziku, naime u naselju je ostalo, pored Mađara, njemačko stanovništvo. Poslije svete mise, vjernici su ponuđeni sa pogačom i kolačima. Ovaj program podsjeća Hrvate iz okolnih naselja, tako iz Katolja ili Vršende na bučure i hodočašća starih vremena, kada su pješice odlazili u Marazu kod svoje rodbine, jednom za bučur koji se slavio za Martinje sa hrvatskom misom i drugi put, kada su odlazili kod kapelice Djevice Marije. gdje su pili ljekovitu vodu, a poslije su vodu nosili kućama za liječenje tijela. Nakon ozdravljanja, vjernici su svoje štake iz zahvalnosti ostavljali ispod slike svete Marije. Danas ovo mjesto pruža turistima i pješačima odlično planinarsko odredište, naime od 2010. godine između naselja Liptoda i Geresdlaka kroz Marazu prolazi Baranjska zelena tura.

Lilla Trubić

Majka Božja Đudska/Judska

Gospa u Suncu

Podravski Hrvati na Veliku Gospu idu procesijom u Đud, a na Malu Gospu u Turbek, u blizini Sigeta.

„U ranje rano bi se digli, a Sunce kad bi zišlo, onda so rekli da se u Suncu vidi Majka Marija kak malog Isusa niše. Na koli i peši smo išli u Turbek. Već u ranje rano bi se začele meše (počele mise), i redom so bile: mađerska, horvatsa i švapska meša“, kazuje se u Lukovišću. Hrvati (Toti) u Senpalu ujutro na dan Male Gospe, kao i na dan Velike Gospe izašli su u vrt čekajući izlazak Sunca. I hodočasnici andočke crkve smatrali su mogućim da se u Suncu, koje se diže na nebu, pojavljuje Marija, kako ljulja malog Isusa. Hrvati (Raci) u Baćinu kazuju da na dan Male Gospe Sunce se ne diže kao i obično, već se igra desno-lijevo, gore-dolje. Raduje se jer se rodila Marija. Mještani gledaju u Sunce i mole se. *Na Veliku Gospojinu, kada Sunce lipo sjaji, čiste duše vidiš kako nosu anđeli Gospu u nebo. Bili golubovi lete oko njih. Isus miluje svoju Majku pričistu*, kazuju Bunjevci u Vancagi. U Baćinu mještani se pričeste kod Sunca, kazujući svoje grijehe te se potom pričeste u crkvi.

U Mađarskoj se u XV. stoljeću se nakon određenih ikonografskih preteča munjevito proširio mistično-magijski simbol Djevice odjevene u sunčanu svjetlost. Podjednako tako u cijeloj Srednjoj Europi, poglavito u onim zemljama koje su stradale od husitizma, od turskih osvajača ili su im prijetili bogumili. Kult Djevice odjevene u sunčanu svjetlost naročito su gajili franjevci. Djevica odjevena u sunčanu svjetlost ugravirana je na mač hrvatskih i mađarskih vitezova. Nije slučajno da pjesnik i vojskovođa Nikola Zrinski u invokaciji epa *Szigeti veszedelem* (dajemo i prijevod ovih stihova njegova brata Petra Zrinskog *Opsida Sigecke*) piše:

Músa te, ki nem rothadó zöld laurusbul
Viseled koszorúdat, sem gyönge ágbul
Hanem fényes mennyei szent csillagokbul
Van kötve koronád holdbul és szép napbul;

Te, ki szűz Anya vagy és szülted Uradat;
Az, ki örökkén volt, s imádod fiadat
Úgy mint Istenedet és nagy monarchádat:
Szentséges királyné! hívom irgalmadat....

Muža, ka venčana nisi javorikom
nit kitja zelena nikakovom dikom,
nego si krunena slavnih dobrot žitkom,
zvrh zraka sunčena svitlostjom velikom,

Ti Mati Devica, ka rodi Gospod’na,
nebeska kralica, vsakim dobrim plodna.
bud’ mi pomoćnica, da vikom ugodna
spravi ma desnica, negda Turkom škodna...

Prema napisu Đure Frankovića

Kutak za narodnu književnost

Narodne pripovijetke izražavaju život naroda, o čemu su ljudi razmišljali, čega su se plašili, što su voljeli ili zbog čega su tugovali, veselili ili patili. Balint Vujkov, hrvatski književnik, sakupljač narodnog blaga, dao je veliki doprinos hrvatskoj narodnoj književnosti, jer je uspio spasiti i zapisati bisere hrvatskih krajeva Mađarske. Njegova zbirka pod naslovom Cvjetovi mećave Hrvatske narodne pripovijetke iz Mađarske, Rumunjske, Austrije i Čehoslovačke izbor je narodnih pripovijedaka Hrvata u Mađarskoj iz koje su izdvojene neke pripovijetke u kojima se očituju odnosi među ljudima, odnos prema Bogu, snalažljivost ili mane pojedinaca u raznim životnim okolnostima te životinje preko kojig se otkrivaju osobine ljudi i ukazuju na njihove nedostatke.

Uže od pljeve

Prije neg što sam se rodio moro sam đedu, svojeg apu starog, nosit na kršćenje, a onda još nije bilo popova nego gore u nebo smo morali nosit Bogu dragome. Sad usijem ja jedno zrno kukuruza, pa sjednem na to zrno

i kako je raslo tako je išo sam gore do neba. Kad sam stigo gor, a Bog baš istresivo iz opanca zemlju. Pitam ga, pa di je bio?

– Ej, – kaže sinko, oro sam i sijo. Kaži šta si dono?

– Nosim, evo, svojeg đedu pa ga pokrsti.

– Oću, -kaže-čekaj dok užinam.

Ha, dobro, čeko sam dok je jo. Kad je odužino on lati pa pokrsti mojeg đedu. Gleđem: došlo svinja njekoliko pa izvaljili moj kukuruz. Sad kako ću ja doma ić? Šta ću i kako ću?! Sad ja ne morem nikako dol. Vidio sam tamo tri vreće pljeve. Kad mi nije do užinat, uzmem ja od Boga dragog pljevu. Latim, od pljeve osučem jedno dobro dugačko uže. E, sad nije stiglo do zemlje, ko toranj od naše crkve tako još trebalo bi da sam pl'o. A ja ništ, kad nije stiglo do zemlje, ja latim, predvostručim, pa sad hajd dole. Sad idemo mi dol, a gor jako puvo vjetar, velika zima bila. Šta ću s đedom? Sad kršćen, a zima velika. Đedu metnem na uže- imo sam dvi-tri igle, latim pa raskoljim i onda naložim vatru. Tu smo se mi ugrijali ja i đeda-dobro!

Idemo mi dalje dol, kako mi dol došli tako kako je crkva, toranj kaki je visok,a uže se otrže pa ja spade, zapo u zemlju ja i dedak. Sad šta ću? Latim pa otrčim doma, donesem budak, sa budakom iskopam se ja njekako, pa i dedaka iskopam. I kako ću ja doma, a vidim idu vrlo mnogo vrana,letu, sve su pokrili nebo. Joj, dedaku će iskopat oče! A ja ništ, lati pa se baci budakom i sve vrane pošćepo, sve meso a perje ni jedno. Latim pa zapaljim, a ono meso izgorelo ne perje. Sad šta ću, šta ću, hajd, tražiću moj budak, a ono budak izgoro, a držlo ostalo. To sam dono doma i dedaka.

Kazivač: Đuro Kökényi, rođen 6. 6. 1908. (Kukinj)
Vujkov, Balint. (1971) Cvjetovi mećave Hrvatske narodne pripovijetke iz Mađarske, Rumunjske, Austrije i Čehoslovačke. 257.-258. stranica, broj pripovijetke: 115. Matica hrvatska, Zagreb

Odabrala: Lilla Trubić

DOBITNICI NAGRADA IPRIZNANJA HRVATSKOGA DRUŠTVA KATOLIČKIH NOVINARA, 2020.

NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO: don Anton ŠULJIĆ
– *za dugogodišnje kvalitetno novinarsko, publicističko, uredničko i izdavačko djelovanje u širenju Radosne vijesti putem medija*

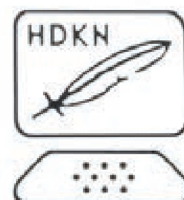
GODIŠNJA NAGRADA: Ines GRBIĆ
– *za zauzeto i prepoznatljivo novinarsko djelovanje u različitim katoličkim glasilima, te promicanje suradnje na području medija*

PPOSEBNO PRIZNANJE: prof. dr. sc. Fra Šimun Šito ĆORIĆ
– *za dugogodišnji rad u promicanju tema uz hrvatsko iseljeništvo u medijskom prostoru*

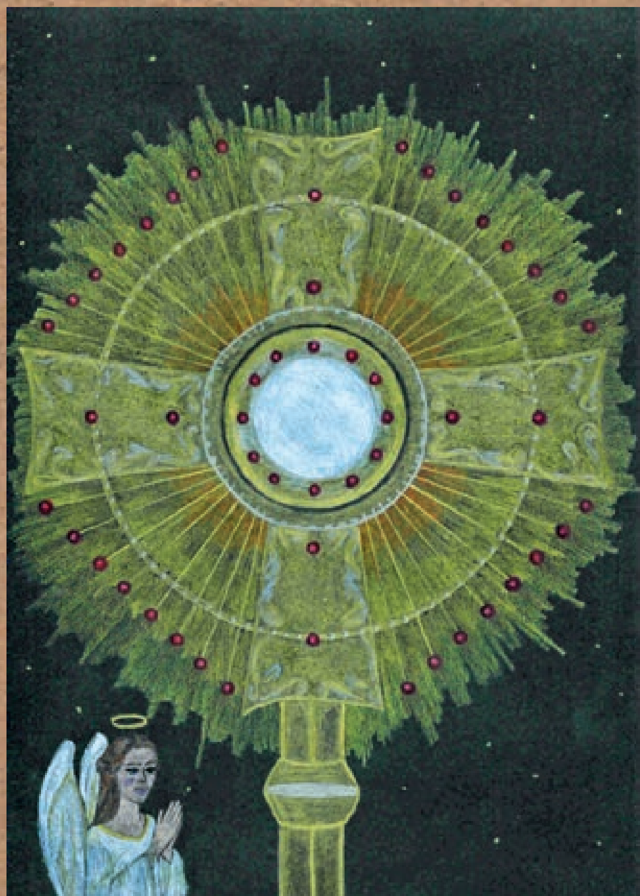
NAGRADA ZA MREŽNU STRANICU S KRŠĆANSKIM SADRŽAJEM:
UDRUGA STUDENTSKI KATOLIČKI CENTAR PALMA
– za stranicu www.skac.hr

PRIZNANJE O OBLJETNICAMA:
- **Kršćanska obiteljska revija KANA** *za 50 godina izlaženja*
- **Glasilo Hrvatskih katoličkih misijau Švicarskoj MOVIS** *za 50 godina izlaženja*
- **Pastoralno-informativnom listu hercegovačkih biskupija CRKVA NA KAMENU** *za 40 godina izlaženja*
- **Časopis za Hrvat ekatolike ZORNICA NOVA** *za 30 godina izlaženja*
- **Glasilo Salezijanske obitelji DON BOSCO DANAS** *za 30 godina izlaženja*
- ***Katolički list ZVONIK*** *za 25 godina izlaženja*
- ***List đakovačkih bogoslova POZIC*** *za 25 godina izlaženja*
- ***Radio Marija Bosne i Hercegovine*** *za 10 godina emitiranja*

PRIZNANJE
- *za kvalitetan novinarski rad u otežanim okolnostima u doba pandemije COVID19 i posljedica razornoga potresa koji je pogodio Zagrebačku nadbiskupiju*
- **Hrvatski katolički radio**
- **Medijske kuća Laudato**
- **Radio Marija Hrvatska**

„Evo, Bože, kruha vina”

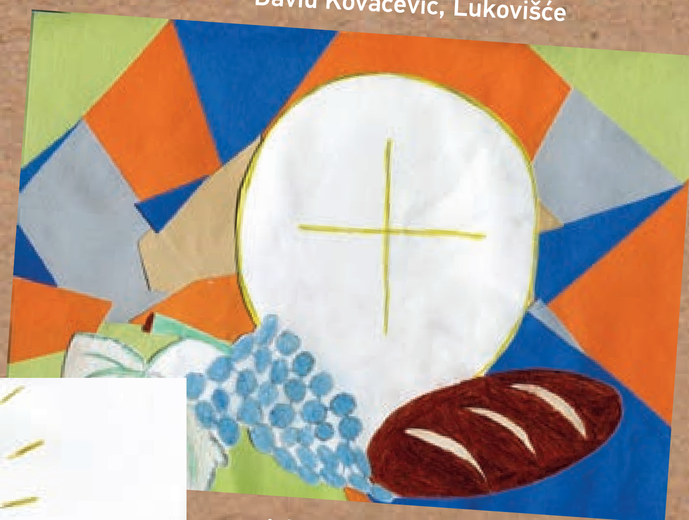
Luca Ivankovič, Katolj

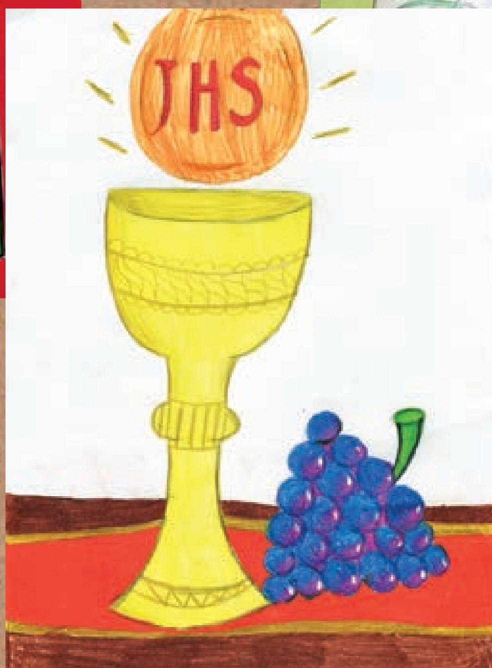
David Kovačević, Lukovišće

Tamara Čonka, Lukovišće

Adrian Krump i Alex Oršoš, Starin

Vivien Jakošević, Santovo

